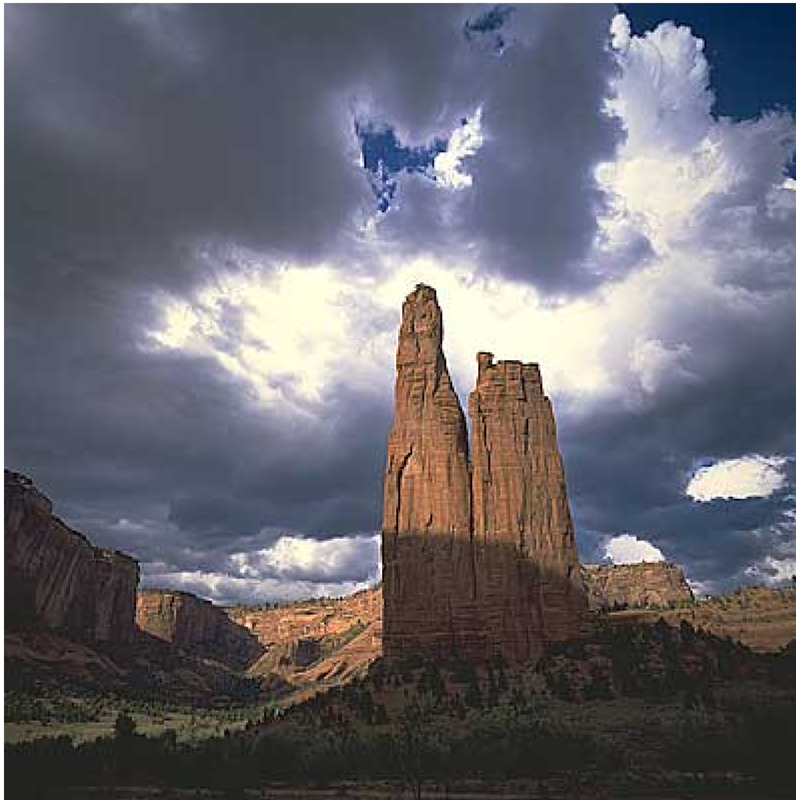
Estetica in Fotografie

Partea V - Cum sa selectezi cel mai bun "film" pentru o imagine specifica atit pentru lucrul pe film cit si pentru digital

Toate imaginile din acest articol prezinta Spiderock in Canyon de Chelly National Monument, Arizona. Am vrut sa facilitez comparatia intre diversele imagini din articol, realizate cu diverse filme si moduri de captare digitala.

"Spiderock and Clouds"

Film diapozitiv in original, alb/negru prelucrat in Photoshop 6.

1. Introducere

Alegerea filmului. Un subiect care pare invechit si banal.In definitiv, majoritatea fotografilor au renuntat la film iar cei care inca nu au renuntat, stiu ca sfirsitul este aproape. Personal, in timp ce insist asupra folosiri filmului, o fac numai din motive de cost ale aparaturii digitale de marime 4x5".

Mi-am amintit recent cit de repede dispare filmul din constiinta noastra colectiva cind un fotograf adolescent m-a intrebat "cum realizau fotografii imagini inainte de aparitia formatului digital?". Ei bine, inainte de digital, foloseam film. Si inainte de film foloseam placi fotosensibile si Daguerrotipii, sau chiar hirtie acoperita cu un strat fotosensibil.

2. O perspectiva istorica

Avansurile tehnologice recente au redefinit ce inseamna un fotograf de peisaj. Azi, mergem sa fotografiem cu aparate usoare, cu captare instantanee si solide.Bineinteles, trebuie inca sa caram echipament, si greutatea acestuia depinde de formatul folosit si de cit vrem sa caram cu noi. Oricum am privi insa fotografia azi, ea este mult mai simpla decit acum 100 de ani.

Pentru primii fotografi de peisaj americani, ca Timothy O'Sullivan, William Henry Jackson si Carleton E. Watkins, echipamentul necesar fotografierii insemna o povara imensa si nu un simplu rucsack. Magarii si caii erau la fel de importanti ca si echipamentul foto. Realizarea unei imagini presupunea mai intii instalarea unui cort folosit ca foto-laborator, unde puteai sa-ti tratezi placile de sticla cu emulsia fotosensibila. Aceasta emulsie trebuia mai intii preparata, ceea ce presupunea prezenta unei surse de apa in apropiere. Un lac ori un riu trebuia sa fie intotdeauna prezente in vecinatatea locului de fotografiere. Dupa realizarea expunerii, placa de sticla trebuia developata imediat, ceea ce presupunea folosirea cortului. Cortul era folosit si pentru innoptare, ori trebuia impachetat si mutat la locul urmator de fotografiere. In zilele noastre, multi dintre noi folosim o masina, fotografiem digital si descarcam

imaginile de pe carduri in timp ce conducem.

O alta optiune pentru fotografii de peisaj era folosirea Daguerrotipiei. In timp ce acest proces era folosit mai ales in portretistica, unii fotografi au incercat procesul si in natura. Din nou, folosirea unui cort era necesara ca si folosirea mercurului pentru developare. Tipic, un daguerrotipist developa imaginile fiind acoperit cu o pinza peste cap, urmarind aparitia imaginii pe o placa metalica in timp ce inhala vaporii de mercur. Multi dintre acesti fotografi au ajuns in azilele de nebuni, nervii si creerul lor fiind permanent atins de emanatiile de mercur.

Concluzia este insa clara: filmul dispare in timp ce captarea digitala avanseaza, iar eu scriu un articol despre alegerea "filmului"! Oare am respirat vapori de mercur eu insumi?
Ei bine, fiti linistiti, nu cred ca sint mai nebun decit eram in trecut. De fapt acest articol cred ca este mai de actualitate decit in trecut.

Acum cind avem la dispozitie captarea digitala, alegerea unui "film" alb/negru ori color, prezenta saturatiei ori lipsa ei, etc. sint elemente mai importante, si numeroase, decit niciodata. De ce? Pentru ca atunci cind fotografiezi in mod raw cu un aparat digital, esti (tehnic vorbind) responsabil pentru "developarea" imaginii. Tu decizi daca vrei aceasta imagine color ori in alb/negru, cita saturatie si contrast doresti, etc. Pe scurt, tu esti laborantul foto. Hai sa vedem ce implica aceasta captare digitala.

3. Filmul si vizualizarea.
Primul lucru de care trebuie tinut cont la alegerea unui film (ori la folosirea unui convertor raw, cum o sa vedem mai jos), este vizualizarea subiectului. Fotografia este despre vizualizare asa cum am explicat in primul articol din aceasta serie. Toate articolele din aceasta serie sint legate intre ele ca subiect, dar si legate de vizualizare.

Ce vezi inainte de a realiza o imagine influenteaza toate deciziile pe care le vei lua mai tirziu legate de aceasta imagine. In legatura cu alegerea unui film, apar urmatoarele intrebari:
- vad subiectul acesta mai bine in alb/negru ori color?
- daca imaginea va fi color, o vad ca fiind cu saturatie mica ori mare?
- daca vad imaginea in alb/negru, o vad cu un contrast ridicat ori scazut?
- daca imaginea va fi alb/negru, o vad ca fiind alb/negru curat ori tonata in sepia (ori alte tonuri)?

Un accesoriu care te va ajuta sa vezi subiectul si sa alegi filmul necesar, este filtrul de vizualizare. Cel mai popular astfel de filtru este Kodak Wratten #90. Acest filtru elimina toate culorile din subiect dindu-ti posibilitatea sa o vizualizezi in alb/negru. Practic, acest filtru da subiectului o tonalitate pal-galbuie, dar dupa un timp de folosire, ai senzatia ca imaginea devine alb/negru, vezi numai contrastul si diversele tente de gri. Pentru ca alb/negrul este o abstractie - natura este colorata totusi - vazind in alb/negru nu este chiar simplu...

Exista filtre si pentru filme color. Acestea tind sa reproduca contrastul unor tipuri specifice de film. Astazi insa, folosind un proces digital, contrastul nu mai este o variabila tot atit de importanta ca in trecut. In plus, un filtru este un mod nu tocmai corect pentru evaluarea contrastului unui subiect. Un spotmetru ar fi mult mai corect in acest caz. Personal prefer sa folosesc ochelarii de soare pentru a vedea cum apare un subiect in color. Folosesc ochelari polarizatori, deci pot sa vad scena polarizata fara sa folosesc un filtru special.

Bineinteles ca daca folositi formatul digital, nu iti trebuie un filtru pentru imagini color. O simpla privire la monitorul LCD este de ajuns pentru a avea o impresie corecta asupra modului in care aparatul va capta subiectul. Acesta este unul dintre avantajele majore ale aparatelor digitale.

4. Importanta conversiei RAW
Dupa cum stiti, daca fotografiati digital, fisierul raw este imaginea "latenta" si iti trebuie un convertor pentru a obtine o imagine "developata". In acest sens, un convertor raw este mai mult decit un proces

de developare; este un proces de alegere a filmului preferat. In timpul conversiei, poti decide daca imaginea va fi alb/negru ori color. Poti decide si gradul de saturatie asemanator cu alegerea unui film mai saturat ori nu in fotografiatul pe film.

In mod traditional, fotografii au folosit filme color bazat pe dorinta lor de a obtine o anumita culoare specifica in imagine. De exemplu, Fuji Velvia este popular pentru fotografii de peisaj datorita unui grad inalt de saturatie si contrastului ridicat. In timp ce contrastul ridicat limiteaza intr-o oarecare masura scara de valori de tonuri pe care filmul poate sa le inregistreze, gradul inalt de saturatie si corectitudinea in redarea culorilor face popular acest film pentru peisagisti. Ektachrome si Kodachrome au fost favorite pentru redarea culorilor in tonuri reci, respectiv calde, si redarea culorii in mod "rece", respectiv a culorii rosii. Alte preferinte sint posibile. Personal prefer filmul Fuji Provia, cu contrast scazut si o saturatie scazuta comparativ cu Velvia. Cum filmul va fi procesat si digital, pot ulterior sa maresc contrastul si saturatia, in Photoshop.

O alta optiune printre multe altele, pentru fotografii pe film, este si filmul color negativ. Dat fiind ca majoritatea publicatiilor prefera filmul diapozitiv ca sa "vada" culorile adevarate, filmul negativ este in prezent acceptabil pentru ca se poate scana. Privind o imagine digitala, nu mai conteaza daca imaginea a fost creata pe film negativ ori pozitiv, deoarece toate imaginile digitale sint pozitive. Avantajul principal al filmelor negative este ca ofera o plaja mai larga de contrast decit filmele diapozitive. Aceasta da posibilitatea captarii unei plaje mai largi de tonuri, deci poate fi folosit mai bine pentru subiecte cu contrast ridicat. Deasemenea, filmele negative au o saturatie mai scazuta, ceea ce favorizeaza subiectele cu tonuri subtile, moi.

5. Color ori... color?
Daca saturatia nu mai este un factor major pentru film ori captarea digitala, problema saturatiei devine o chestiune de gust personal. Mai mult, saturatia poate fi variata infinit in procesarea digitala. Aceasta optiune implica bunul gust si preferintele personale mai mult decit oferta fabricantilor de film. In acelasi timp nu mai putem da vina pe fabricantii de film cind audienta nu accepta o anumita saturatie de culoare, ci trebuie sa ne ajustam singuri modul de lucru.

Personal prefer imaginile moi, cu saturatie mica. Aceasta preferinta nu a fost insa permanenta. Am folosit in trecut si filme Velvia. Asta nu inseamna ca in viitor nu voi mai realiza imagini saturate, ci ca in prezent prefer sa explorez posibilitatile oferite de tehnologia curenta ca si sa descopar ce se poate obtine prin imagini moi si cu saturatie scazuta.

6. Hai sa folosim film ori captarea digitala - sa nu lasam filmul sa ne foloseasca pe noi
Filmele diapozitive, cum ar fi Velvia, cresc contrastul si saturatia de culoare. Cind folosim un astfel de film, un subiect care apare privirii noastre "moale" si fara "culoare", devine saturat cind este fotografiat pe filmul dia respectiv. Aceasta caracteristica a filmului Velvia, a influentat alegerea luminii in care este folosit. Subiectele alese trebuie sa aiba contrast scazut si saturatie mica. In schimb, aceasta alegere inseamna ca trebuie sa eviti anumite conditii naturale cind folosind Velvia ar da imagini suprasaturate si cu contraste exagerate.

Un subiect tipic pentru Velvia este plasat intr-o umbra deschisa, ori fotografiat intr-o zi innorata. Ori in canioane, cu tendinta de a elimina lumina directa pe subiect. Apusurile si rasariturle de Soare sint subiecte preferate, desi prezinta probleme de redare dat fiind contrastul ridicat al acestor subiecte. Un filtru gradual neutru este folosit in aceste cazuri pentru a reduce contrastul intre cer si pamant.

Filmul este in consecinta preferat in conditiile descrise, dar ce te faci cind vrei sa explorezi si alte genuri de iluminare? Cum ar fi dupa si inainte de rasarit, respectiv apus, sa incluzi in cadru si spatii iluminate direct de Soare, etc. In aceste cazuri contrastul marit dat de Velvia va limita enorm redarea corecta a subiectului.

Ce vreau sa evidentiez aici este ca generatii intregi de fotografi au fost influentati de anumite tipuri de film. Nimic rau in asta, dar sa nu uitam ca viata este mai bogata in aspecte interesante, mai departe de redarea tip "Velvia". Personal explorez in prezent aceste "alte" posibilitati, fara sa elimin in totalitate fenomenul "Velvia".

7. Color ori alb/negru?

Asa cum cum sintem nevoiti sa alegem diverse optiuni in fotografia color, la fel se intimpla si in alb/negru. Inainte de aparitia formatului digital, aceasta alegere trebuia facuta in momentul expunerii si in aparat. Trebuia sa alegem intre film color ori alb/negru. Puteam folosi in laborator hartia Kodak Panalure pentru a mari imagini color negative in alb/negru. Dar, desi citeodata rezultatele erau bune, eu nu am fost niciodata capabil sa obtin aceiasi calitate de alb/negru ca dupa un film negativ alb/negru.

Astazi alegerea modului de redare color ori alb/negru poate fi aminata pina cind imaginea ajunge in computer. Pe film, poti astepta pana dupa scanare si sa convertesti imaginea in alb/negru; pe digital, aceasta optiune exista in timpul conversiei raw. Ambele programe Photoshop Raw si Capture One fac acelasi lucru, dupa care poti salva caracteristicile de conversie intr-un profil pentru imagini viitoare. Oricare ar fi metodologia folosita pentru a crea imagini alb/negru, in final vom fi pusi in situatia de a alege daca dorim o imagine alb/negru ori color.Culoarea are calitatile ei specifice care duc la o reprezentare corecta a realitatii, incit eliminarea ei devine o alegere greu de justificat de catre fotografi. Dar si alb/negrul are calitatile lui care face folosirea culorii nejustificata in anumite subiecte.

Am observat de numeroase ori ca imaginile color bune sint bune si in alb/negru. Ca sa vezi acest lucru singur, foloseste un filtru Wratten #90. Explicatia mea in aceste cazuri se reduce la compozitie. O imagine buna, are o compozitie buna. Compozitia este coloana vertebrala a unei imagini, suportul imaginii, si pentru ca aceasta este data de pozitia obiectelor in cadru, este natural ca imaginea sa nu fie limitata de culoare numai. Compozitia in fotografie este asemanatoare cu desenul in pictura. Daca pictura foloseste culoare, desenul este realizat in alb/negru ori sepia. Multi pictori deseneaza schite inainte de a trece la culoare. Desenul defineste compozitia, aranjamentul obiectelor in cadru, si este, in esenta, un proces alb/negru. Ce conteaza pentru compozitie nu este culoarea in sine, ci formele, liniile si aranjamentul obiectelor in spatiu pentru a reda adincimea.

Desigur, putem crea compozitie bazata numai pe culoare. O compozitie unde culoarea nu este numai un element al cadrului, ci este subiectul in sine. Oricum, as zice ca acest gen de compozitii sint mai mult exceptia de la regula in fotografia de peisaj. Din experienta mea, acest gen de compozitii definesc mai mult un stil personal decit un mod general de abordare. De ce? Pentru ca acest gen de compozitii bazate pe culoare sint greu de gasit in natura. Daca subiectul este fabricat de om, atunci culoarea poate fi un subiect. Un perete vopsit in culori aprinse, un set de farfurii de diverse culori, diverse materiale colorate puse la un loc, etc. sint citeva dintre subiectele obisnuite.

Acest subiect poate fi dezbatut mai departe. Oricare ar fi concluzia, incurajez fotografii sa priveasca la imaginile lor colorate printr-un filtru Wratten #90. Este ceva de invatat din asta.

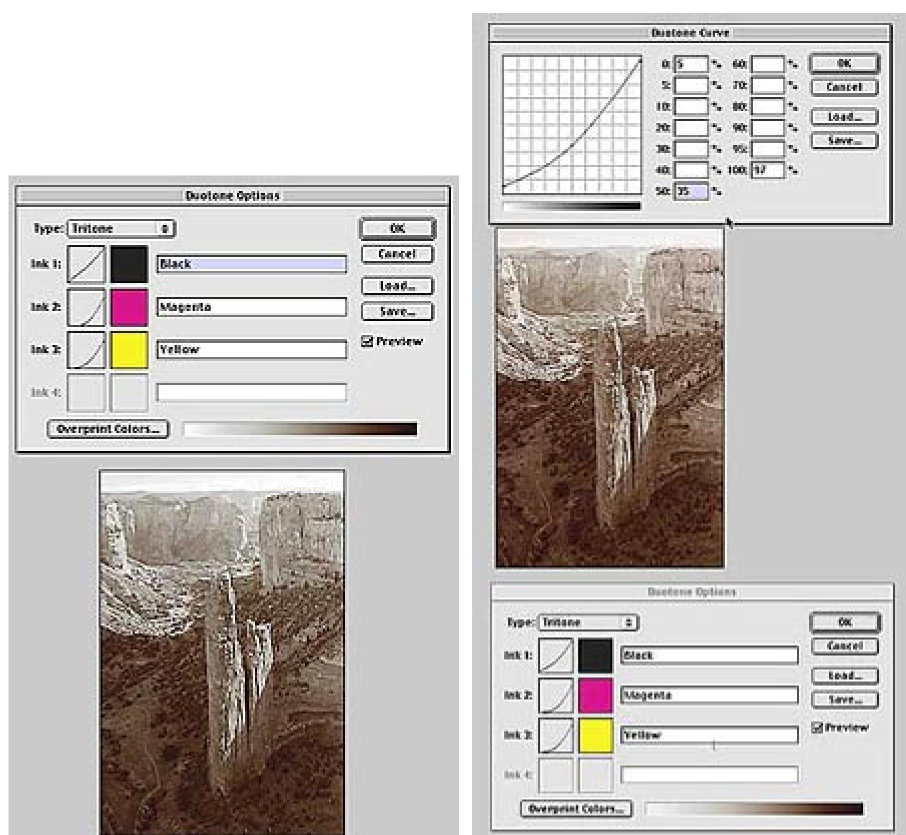

"Spiderock in Snowstorm"

Imaginea color originala este in stinga.
Imaginea alb/negru a fost creata in Photoshop. Am crezut ca imi place mai mult cea alb/negru pentru ca oricum este foarte putina culoare in original. Dar se pare ca acea putina culoare din original este parte esentiala din imagine. Fara ea, imaginii parca ii lipseste ceva.

8. Duotonuri, tritonuri si quadrotonuri.

De explorat sint si alternativele la alb/negru pur. In Photoshop exista anumite optiuni care duc la imagini cu tonuri de anumite tente, care pot fi mai interesante. Un set de duo, tri si quadrotonuri sint prezente in Photoshop, dar acestea pot fi alterate dupa gust.

Tritones in Photoshop

Aici sint optiunile alese pt. a realiza imaginile din sectiunea de exercitii #2 de mai jos.

9. Sensibilitatea filmului

Sensibilitatea filmului este rar o problema in fotografia de peisaj. In cazul meu, si al majoritatii fotografilor de peisaj, folosesc deobicei cel mai putin sensibil film posibil. In mod curent folosesc Fuji Provia care este un film de 100ISO. Velvia este un film de 50ISO, dar diferenta de granulatie intre cele doua este minora. O versiune de 100ISO a filmului Velvia este fabricata, dar cu caracteristici similare celui de 50ISO. Ca regula generala, in fotografia de peisaj se prefera un film cu granulatia cit mai mica.

O alta regula personala este sa folosesc aceiasi sensibilitate de film pentru orice tip de film, alb/negru ori color. Motivul principal este de a elimina o posibila confuzie la expunerea cu diverse sensibilitati de film, mai ales in cazul folosiri unui aparat de format mare si a unui exponometru de mana.

In formatul digital, problema sensibilitatii este foarte diferita, deoarece poti sa schimbi aceasta sensibilitate in orice moment. In acelasi timp, la aparatele de calitate ridicata, diferenta intre sensibilitati este minora (intre ISO 100 si 400 de ex.) in imaginea finala. Oricum, daca este nevoie de un timp de expunere mai mare, este indicat sa folositi ISO100 ca optiune standard. Iar in cazul fotografiei de peisaj, folosirea unui trepied va elimina problema unui timp de expunere prea lung.

Spiderock Snowstorm Panorama

Si in aceste imagini, originalul este un dia color. Am creat imaginea alb/negru numai pentru a ilustra acest articol. In timp ce imaginea color este expusa in casa mea ca o panorama de 1.5m, nu am nici o intentie de a tipari imaginea in alb/negru.

10. Exercitii de aprofundare a tehnicii fotografice
Urmatoarele exercitii te vor ajuta sa intelegi mai bine importanta alegerii "filmului". O sa te ajute sa vizualizezi ce inseamna film, ori conversia RAW in termeni de transformare a imaginii fotografice intr-o imagine cu totul diferita.

Exercitiu #1:
Fotografiaza subiectul cu aceiasi compozitie, in color si alb/negru. Foloseste un filtru Kodak #90 pentru previzualizarea subiectului in alb/negru. Gaseste un subiect care arata bine atit in color cit si in alb/negru. Realizeaza imaginile succesiv, astfel incit lumina si norii sa fie in aceiasi pozitie in imagini. Cu aparat cu film, schimba filmul (ori foloseste doua corpuri de aparat). Pe digital, transforma imaginea RAW in alb/negru. Compara cele doua imagini si observa diferentele intre imaginea alb/negru si color. Decide care dintre ele iti place mai mult.

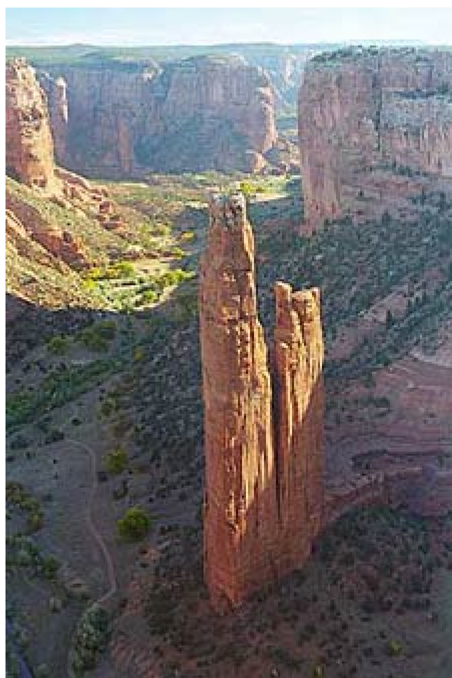

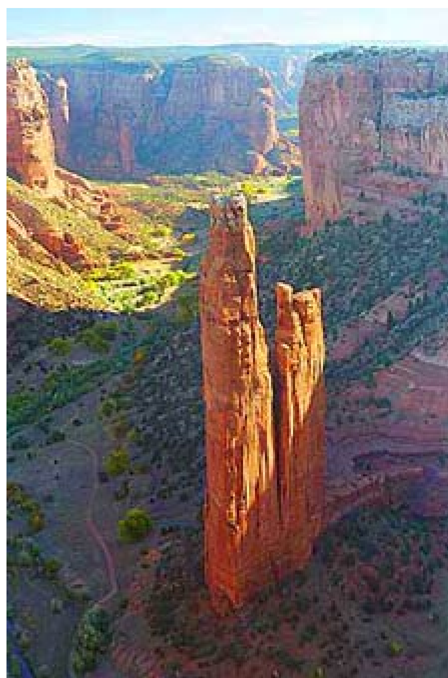
Clearing Winter Storm over Spiderock

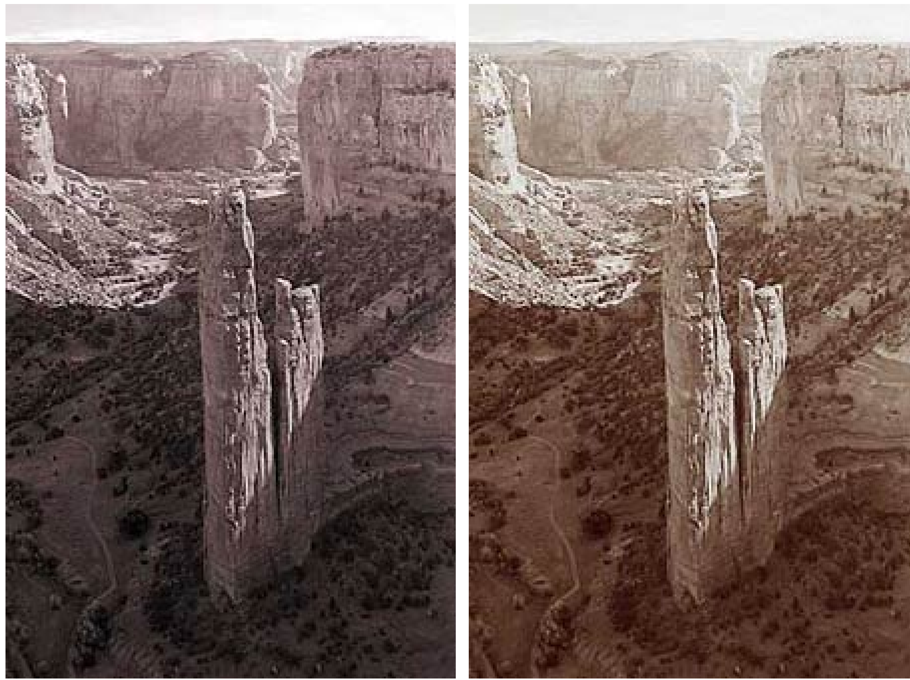
Originalul este un diapozitiv. Am transformat imaginea intr-un fisier alb/negru in Photoshop. Desi am

fotografiat alb/negru ani de zile, gasesc din ce in ce mai greu satisfactie comparativ cu fotografia color. In acest caz, nu am tiparit niciodata imaginea alb/negru.

Exercitiu #2:
Incepind cu o anumita imagine, creaza cit mai multe variatii color, alb/negru si sepia. Pe film, scaneaza originalul color si transforma-l in alb/negru si o imagine sepia. Daca ai folosit film alb/negru, creaza diverse variatii in sepia, cu mai mult ori mai putin maron. Explora posibilitatile oferite de duo, tri, si quatrotonuri. Revenind la imaginea color originala, creaza variatii cu diverse nivele de saturatie. Tipareste fiecare imagine A4 si compara pozele. Gaseste-o pe cea care iti place cel mai mult si pe cea care iti place +cel mai putin. Deasemenea elimina imaginile care sint foarte apropiate intre ele ca rezultat.

Spiderock in the Spring at Sunrise

6 variatii ale unui original color dia. Imaginea originala este prima din serie, restul fiind variatii in Photoshop.

11. Concluzii

Importanta "filmului" folosit este la fel de acuta ca si in zilele cind filmul era singura solutie. Acest fapt intareste principiul ca este important sa stim ce gen de imagini dorim sa realizam. Acum putem face aceste alegeri cind convertim o imagine din RAW in Photoshop, ori cind scanam un film. Stiind de ce facem aceste alegeri si cum sa le facem, duce in mod inevitabil la imagini mai bune in final. In acelasi timp, avem posibilitatea de a controla in intregime procesul creativ, indiferent de ce film, aparat ori software folosim.

Cel mai bun mod de a invata acest aspect al alegerii "filmului" este prin practica.

Spiderock from the floor of Canyon de Chelly

Am creat o imagine alb/negru dupa originalul color dia. Desi imi place mai mult sa lucrez color, alb/negrul este citeodata la fel de interesant. Decizia de a alege care imagine imi place mai mult este dificila.